

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА

**РЕФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ
В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

МАТЕРІАЛИ
IV Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, 21–22 травня 2020 року)

У двох частинах

Частина 1

Суми
Сумський державний університет
2020

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД РЕГУЛЮВАННЯ ВІЛЬНИХ ЛІЦЕНЗІЙ

Філоненко С. С.

Студентка III курсу ННІ права

Сумського державного університету

Науковий керівник: Думчиков М. О.

к. ю. н., асистент кафедри КПДС ННІ права

Сумського державного університету

В результаті розвитку суспільних відносин, пов'язаних з укладенням договорів щодо передачі права на доступ до об'єктів інтелектуальної власності, стрімко розвивається інститут вільних ліцензій, за допомогою якого здійснюється укладення договору щодо вільного доступу до творів чи інших авторських прав у цифровому просторі. Останнім часом, досить поширеним явищем стало бажання правовласників передати повністю або тільки частину твору для загальносуспільного використання. Саме це стало підставою виникнення такого виду договору як вільні публічні ліцензії. Головна особливість даного виду правовідносин полягає в тому, що автор повідомляє користувача про обмеження свого авторського права. Прикладом може бути ситуація, коли правоволоділець надає право третій особі використовувати твір й вносити до нього поправки, виправлення, але лише для некомерційних цілей. Варто підкреслити, що під вільної ліцензією варто розуміти не обов'язково безкоштовну, а таку, що буде існувати на умовах вільного ринку, торгівлі, свободи волі. Однак, у більшості випадках вільна ліцензія існує на безоплатній основі. Під час обмеження обсягу захисту авторського об'єкта правоволодільцем інтереси потенційних користувачів не враховуються. На них лише покладається право прийняття або неприйняття права на доступ до твору на умовах вільної ліцензії.

На думку І. А. Зеніної і К. М. Мешкової, хоча даний вид ліцензій на даному етапі розвитку суспільства є неабияк популярним, судова практика в країнах Європи і США є незначною, не кажучи вже про Україну, де вона взагалі відсутня. Тому існують сумніви щодо визнання вільної ліцензії [6, с.11].

Аналізуючи законодавство зарубіжних країн, де вільні ліцензії були визнані, закріплені і врегульовані спеціальними нормативними актами, можна сказати, що вони посідають одне з головних місць у системі договорів, які пов'язані з авторським правом.

Основними актами, які регулюють даний вид ліцензій у США виступають Акт про

авторське право (The copyright Act) 1976 р. і Акт про авторське право в цифровому тисячолітті (Digital Millennium Copyright Act – DMCA) 1998 р. Закон США передбачає заборону передавати авторські права на твір, але допускає відмову автора від авторського права на твір [1]. Суди різних інстанцій визнають вільні ліцензії і тому є багато прикладів судових розглядів, пов'язаних з недотриманням умов вільної ліцензії. Прикладом може слугувати справа E. Anderson, R. Landley vs. Monsoon Multimedia Inc. 2007, яка була першим досвідом розгляду і вирішення спору щодо порушення вільної ліцензії. Сторонами позову були розробник комп'ютерних програм E. Anderson, R. Landley, який створив Software freedom law center, та Компанія Monsoon Multimedia, яка розповсюджувала програмне забезпечення, розроблене позивачем. Але судового рішення суд не прийняв у зв'язку з відкриттям Компанією Monsoon Multimedia вихідного коду та виплатою позивачеві матеріальної компенсації [6, с. 13].

Ізраїль є також країною, де вільна ліцензія є поширеною й ефективно діє інститут ліцензій. У 2007 році було прийнято Закону про авторське право, який закріпив принципово нове поняття похідних творів, що означає створення абсолютно нового твору на основі вже існуючих шляхом переробки. Новий Закон передбачив демократизм щодо форми укладення даного виду договору, а саме закріпив право на усне укладення вільної ліцензії, що є позитивним для дієвого існування інституту ліцензій [2]. Підтвердженням демократичного характеру ізраїльського закону слугує підтримка судової практики, яка визнала особливий вид ліцензій. Прикладом з судової практики Ізраїлю може бути справа Avi Re'even vs. Mapainc, в якій позивач завантажив фотографію в інтернет мережу, позначивши її відміткою про ліцензування, а відповідач використав об'єкт авторського права і створив колаж без жодних посилань на ім'я автора. Суд виніс рішення визнати відповідача винним, що і є підтвердженням правового визнання ліцензії [2].

Характеризуючи предмет нашого дослідження, варто звернути увагу на досвід ФРН у запровадженні та реалізації інституту вільної ліцензії, адже в країні Закон про авторське право був прийнятий у 1965 році. І ще в ті часи він передбачав існування вільної ліцензії. В нормах Закону говориться, що твір, створений шляхом переробки твору іншої особи, може публікуватися без згоди автора твору, щоб був використаний при створенні нового [5]. Закон вказує на можливість надання права на використання твору тим чи іншим способом. на право [5]. В судовій практиці ФРН прослідковується тенденція правового визнання вільної ліцензії. Прикладом судового рішення на охорону прав сторін за умовами вільної ліцензії є рішення у справі H. Welte vs. D-Link Germany GmbH. Позивачем був програміст Геральд Велт, який виступав за відкрите програмне забезпечення. Він

подав позов на відповідача D-Link Germany GmbH, яке займалося продажем роутерів з встановленою операційною системою, розробником якої був позивач. Позов був спрямований на надання інформації стосовно кількості проданого товару, а також базу покупців та постачальників роутерів [7].

Судова практика та чинне законодавство Франції також впровадила інститут вільних ліцензій Кодексом інтелектуальної власності від 1992 р., який відзначився своїми особливостями. Серед них слід виокремити той факт, що автори похідних творів, тобто таких, які були піддані переробці, адаптації, аранжуванню знаходяться під охороною, яка надається Кодексом, виключаючи завдання шкоди автору початкового твору. Зважаючи на високий рівень поширеності вільної ліцензії у Франції, судова практика є досить добре сформованою і містить достатній перелік судових справ, однією з яких є справа за позовом Французької асоціації професійної освіти (AFPA) до компанії Edu4 з метою визнання її винною в порушенні умов вільної ліцензії. Суд прийняв рішення на користь позивача і зобов'язав відповідача виплатити грошову компенсацію [4].

Суворістю вимог можна відзначити Закон про авторське право та суміжні права Бельгії від 1994 року. Законом передбачається умова укладення всіх договорів, стороною якого є автор, у письмовій формі. Ще однією умовою, яка відрізняється від умов договору інших країн, є покладення обов'язку на ліцензіата сумлінно користуватися наданим правом доступу до твору відповідно до звичаїв ділового обороту. Бельгійські суди також стали на підтримку вільних ліцензій. У справі *Lichôdmarwa v.s L'asbl Festivalde Theatrede Spa* суд виніс рішення на користь позивача *Lichôdmarwa*, який звернувся з вимогою визнати відповідача СПА-центр *L'asbl Festivalde Theatrede Spa* винним у порушенні вільної ліцензії. Порушення стосувалося використання пісні позивача «*Abatchouck*» у рекламі відповідача [3].

Отже, враховуючи вищезазначене, можна зробити висновок, що останнім часом досить поширеним явищем стало бажання правовласників передати повністю або тільки частину свого твору для загальносуспільного використання. Саме це стало підставою виникнення такого виду договору як вільні ліцензії. Хоча даний вид ліцензій на даному етапі розвитку суспільства є неабияк популярним, судова практика в країнах Європи і США є незначною, не кажучи вже про Україну, де вона взагалі відсутня. Аналізуючи законодавство зарубіжних країн, де вільні ліцензії були визнані, закріплені і врегульовані спеціальними нормативними актами, можна сказати, що вони посідають одне з головних місць у системі договорів, які пов'язані з авторським правом.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Copyright Law of the United States of America and Related Laws Contained 89 in Title 17 of the United States Code / United States Copyright Office official website. URL: <http://www.copyright.gov/title17/92chap1.html#106a> (дата звернення: 10.04.2020).
2. Israeli Copyright Act of 2007 / World Intellectual Property Organization official website. URL: http://www.wipo.int/wipolex/en/text.jsp?file_id=132095 (дата звернення: 10.04.2020).
3. Law on Copyright and Neighboring Rights (of June 30, 1994, as amended by the Law of April 3, 1995). URL: <http://www.wipo.int/wipolex/254> (дата звернення: 10.04.2020).
4. Law on the Intellectual Property Code (Legislative Part) (No. 92-597 of July 1, 1992, as last amended by Laws Nos. 94-361 of May 10, 1994, and 95-4 of January 3, 1995). URL: http://www.copyright.ru/ru/library_old/inside/83/?doc_id=480 (дата звернення: 10.04.2020).
5. Закон Германии об авторском праве. URL: http://www.copyright.ru/ru/library/zakonodatelstvo/zarubezhnoe_zakonodatelstvo/zakon_germanii_ob_avtorskom_prave/ (дата звернення: 10.04.2020).
6. Зенин И. А., Мешкова К. М. Свободная лицензия в сети Интернет. 2011. № 4. С. 8–13.
7. Решение Окружного суда Франкфурта-на-Майне по делу H. Welte vs. DLink Germany GmbH. URL: http://www.jbb.de/judgment_dc_frankfurt_gpl.pdf (дата звернення: 10.04.2020).

ПРАВОВІ ОСОБЛИВОСТІ СЕКРЕТНОГО ЗАПОВІТУ

Шевцов Я. А.

Студент II курсу ННІ права

Сумського державного університету

Науковий керівник: Грибачова І. П.

к. ю. н., доцент кафедри МЄПЦПД ННІ права

Сумського державного університету

Приватні відноси між фізичними особами останнім часом набувають дуже великої різноманітності. Велика кількість соціальних та інших факторів впливають на них, через що, навіть між близькими людьми стаються непорозуміння, які тягнуть за собою недовіру. У зв'язку з цим, значна кількість таких стосунків набули відтінку анонімності та надмірної прихованості. Через що, останнім часом, все більшої популярності набувають секретні заповіти.

Інститут секретного заповіту був впроваджений в Українську правову систему разом з набранням чинності нового Цивільного кодексу України (далі – ЦКУ) 1 січня 2004 року і головною метою такого нововведення було посилення захисту таємниці заповіту, тобто забезпечення гарантії того, що нотаріус, інша посадова, службова особа, яка